

заявок і прийняття рішень про виплати. Це допомагає знизити кількість помилок і людського фактору, одночасно покращуючи швидкість і точність обробки запитів клієнтів.

Не можна обійти увагою й блокчейн-технології, які також впливають на структуру та процеси у страхуванні. Завдяки блокчейну можна забезпечити більшу прозорість операцій та підвищити довіру до страхових компаній, оскільки всі транзакції записуються у децентралізованій системі, що унеможливорює їх підробку або несанкціоноване втручання. Це особливо важливо у контексті страхових виплат і контрактів [3, с. 119-120].

Попри виклики, цифрова епоха відкриває перед страховими компаніями нові можливості для зростання. Наприклад, розвиток кіберстрахування як відповіді на зростаючу кількість кібератак є одним із перспективних напрямів. Компанії також активно використовують технології для покращення клієнтського досвіду: автоматизовані процеси полегшують оформлення полісів, знижують бюрократію та підвищують швидкість обслуговування [4, с. 135-138].

Крім того, цифрові технології вимагають постійної адаптації до змін у законодавстві та регуляції ринку. Національні регулятори мають активно розробляти нові правила та стандарти, щоб забезпечити захист прав споживачів у новому цифровому середовищі.

У підсумку, цифровізація трансформує страховий ринок України, відкриваючи нові можливості для інновацій, покращення сервісу та розширення бізнесу. Водночас успішна адаптація до нових умов вимагає від компаній серйозних інвестицій у технології, модернізацію внутрішніх процесів та створення нових продуктів, що відповідатимуть вимогам цифрової економіки.

Список використаних джерел

1. Пурій Г.М. Страховий ринок України: сучасний стан і тенденції розвитку. Видавництво «Економіка» – с. 3-7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/60.pdf.
2. Гавадзин Н.О., Запухлий Р.І., Григорська Н.М., Гребенюк Н.В. Цифровізація страхування. Національний вісник Ужгородського національного університету – с. 14-16. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/48_2023ua/4.pdf.
3. Чернявський Ю.С. Можливості застосування технології блокчейн у сфері страхування. Науковий журнал «Підприємство та інновації». с. 118-121. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/531/517>.
4. Пікус Р.В., Бабенко Ю.Л. Кіберстрахування: нові можливості для страхового ринку України. Журнал «Економічна наука» - с. 134-139. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/2_2022/25.pdf.

УДК 336.7

Любіч О. О., д.е.н., проф.

Бортніков Г.П., к.е.н.

ДННУ Академія фінансового управління

ЕКОЛОГІЧНІ І СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ У КРЕДИТУВАННІ БІЗНЕСУ

Система екологічного та соціального менеджменту (СЕСМ), або управління екологічними та соціальними ризиками — це структура, яка інтегрує управління екологічними та соціальними ризиками (Е-С ризики) в бізнес-процеси фінансової установи. Це набір дій і

процедур, які впроваджуються одночасно з існуючими процедурами управління ризиками фінансової установи. Наявність системи допомагає фінансовим установам уникати будь-яких соціальних та екологічних ризиків, адекватно керувати такими ризиками, які можуть виникнути внаслідок проекту чи діяльності, які фінансує банк.

На сьогодні в Україні дві державні установи активно просувають Е-С стандарти у кредитуванні МСП. Це державний фонд часткового гарантування сільськогосподарських кредитів і Фонд розвитку підприємництва. Обидва фонди реалізують Проект Світового банку ARISE, а ФРП також співпрацює з Німецьким банком розвитку KfW, щоб інтегрувати у банківський сектор СЕСМ у кредитування банків. Детальний опис визначення прийнятності преоктів для кредитування міститься у посібнику ФРП [1]. Найбільш розповсюдженими є стандарти Світового банку [2; 3] та міжнародної фінансової корпорації IFC [4]. Проте відомі міжнародні фінансові організації вимагають від банків-партнерів дотримання особливих параметрів, зокрема, списку заборонених для фінансування видів діяльності.

СЕСМ є проактивним підходом, який слугуватиме стримуючим фактором протягом терміну дії кредитної угоди, що вимагає належного пом'якшення ризиків у сфері екології та безпеки та контролю. СЕСМ та її операційні процедури доповнюють практику управління ризиками та операційні процедури та узгоджуються з типовим циклом управління кредитами.

Банк повинен дотримуватися екологічної та соціальної відповідальності в усіх сферах своєї діяльності, поширюючи це зобов'язання на всіх зацікавлених сторін, включаючи персонал, клієнтів, акціонерів, партнерів з рефінансування, державні органи та місцеві громади. Управління ризиками, пов'язаними з екологією та соціальним впливом у кредитній діяльності, має на меті зменшити будь-який реальний або потенційний зовнішній вплив, спричинений кредитною діяльністю Банку. Це включає оцінку та моніторинг екологічних ризиків і впливу бізнесу клієнта.

Як правило, заявки на позику, пов'язані з діяльністю, яка завдає незворотної шкоди навколишньому середовищу та громадянам, уряду та ринковій спільноті, відхиляються.

Заходи з управління ризиками та наслідками для екології та безпеки у кредитуванні:

Перевірка на відповідність критеріям відмови – усі кредитні заявки перевіряються на відповідність;

Наявність кваліфікованих експертів з оцінки Е-С ризиків;

Список виключених видів діяльності, які є неприйнятними для фінансування;

Робота із зацікавленими сторонами, включаючи скарги та звітність.

Детальний аналіз, або E&S due diligence – це перевірка на відповідність місцевим законам і нормам, яких мають дотримуватись позичальники. Сюди входять екологічні та соціальні норми, закони та стандарти охорони здоров'я, відповідні норми безпеки.

Категоризація кожного фінансування – це віднесення фінансованої господарської діяльності клієнта до відповідної категорії екологічного та соціального ризику.

Екологічна та соціальна оцінка проводиться на стадії ухвалення заявки та моніторингу потенційних екологічних та соціальних ризиків і наслідків фінансованого бізнесу. Існує поділ усіх фінансових операцій за 3 або 4 категоріями Е-С ризиків.

Високий ризик: транзакції, як правило, пов'язані з бізнес-діяльністю клієнтів із значними несприятливими екологічними та соціальними наслідками, які є чутливими, різноманітними або безпрецедентними. Потенційний вплив вважається чутливим, якщо він може бути незворотним (наприклад, втрата основного природного середовища існування

людей або фауни), впливати на вразливі групи чи етнічні меншини, передбачати вимушене переміщення та переселення або впливати на важливі об'єкти культурної спадщини.

Середній ризик: транзакції, як правило, пов'язані з бізнес-діяльністю клієнтів із специфічними екологічними та соціальними наслідками, які невеликі, як правило, специфічні для конкретного місця, значною мірою фінансування потреб в оборотних коштах, а проблемні аспекти легко вирішуються за допомогою заходів із пом'якшення наслідків. Потенційний несприятливий вплив на навколишнє середовище на населення чи екологічно важливі райони є менш несприятливим, ніж для угод з високим ризиком.

Низький ризик: транзакції, що залучають клієнтів/інвесторів, які ведуть господарську діяльність з мінімальними негативними наслідками для навколишнього середовища та соціальної сфери. В кожному конкретному випадку застосовуються професійні судження.

Якщо кредитна пропозиція відповідає вимогам після перевірки за допомогою «Виключених типів позик і галузей», то ризик-підрозділ визначить тип і рівень ризиків екології та соціальної сфери та необхідну належну перевірку для запропонованої транзакції. Перед відвідуванням клієнта ризик-менеджер визначає за допомогою «Списку категорій E&S» загальний рівень ризику E&S, пов'язаного з діяльністю клієнта, залежно від характеру господарської діяльності (галузі), яку здійснює потенційний позичальник. Перед відвідуванням об'єктів клієнта банк визначає загальний рівень екологічного та соціального ризику (низький, середній ризик, підвищений і високий ризик) діяльності клієнта. Категоризація допомагає визначити, наскільки може знадобитися подальша екологічна та соціальна (E&S) оцінка.

Після визначення необхідного рівня належної перевірки безпеки та безпеки ризик-менеджер відвідає підприємство і підготує звіт про відвідування. Може залучатись сторонній експерт (акредитований банком), звичайно для великих проектів і підвищених ризиків.

Після класифікації пов'язаного ризику необхідно розробити заходи зниження негативного впливу. Банк поінформує клієнта про відповідні проблеми з E&S та вимоги, що впливають із відповідних стандартів.

Список використаних джерел:

1. Система екологічного та соціального управління (CECY). Фонд розвитку підприємництва. URL: <https://bdf.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/Systema-ekolohichnoho-ta-sotsialnoho-menedzhmentu-FRP.pdf>
2. Environmental and Social Framework Resources. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/projects-operations/environmental-and-social-framework/brief/environmental-and-social-framework-resources#guidancenotes>
3. Environmental and Social Standards (ESS). The World Bank. URL: <https://projects.worldbank.org/en/projects-operations/environmental-and-social-framework/brief/environmental-and-social-standards>
4. IFC's Performance Standards on Environmental and Social Sustainability. IFC. URL: <https://www.ifc.org/en/insights-reports/2012/ifc-performance-standards>